

тання вартості, за якою людський капітал буде відображатись на рахунках бухгалтерського обліку, висвітлює М. В. Реслер [7].

Однак, розглядаючи значні дослідження науковців із цього питання, залишається невідзначеним питання уніфікованого обліку людського капіталу.

Н. М. Притуляк визначає людський капітал як «особливу цінність компанії, оскільки включає знання, освіту, практичні навички, творчі та розумові здібності людини, її моральні цінності, мотивацію, культурний рівень, які визначають здатність працівника генерувати ефективні рішення та займатись виробництвом продукції» [6].

З огляду на це визначення можна зробити висновок, що цей вид капіталу не можна визнавати повноцінним активом, оскільки підприємство не має права володіння капіталом, а може лише використовувати з дозволу і бажання власника. Тому такий капітал не може бути відображений у складі капіталу підприємства. А відображення його на активних рахунках «Нематеріальні активи», як це зазначають І. М. Бурденко та Н. В. Гололобова [1], повинно відображатись із зазначенням, що це є фінансова оренда.

Визначати відносини між підприємством та найманим працівником щодо передачі права на користування людського капіталу від власника (найманого працівника) у вигляді оренди, оскільки згідно із Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [5] оренда – це угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Відображення на субрахунку рахунку 128.1 «Фінансова оренда людського капіталу» та 128.2 «Витрати на поліпшення орендованого людського капіталу» людський капітал можливе при укладанні угоди про прийняття на роботу на термін, що більше одного року.

Якщо термін оренди буде менше одного року, то можна відображати людський капітал на позабалансових рахунках бухгалтерського обліку, зокрема як це пропонують А. В. Гриліцька [2] та О. В. Перчук [4], а саме на субрахунках рахунках синтетичного рахунку 01 «Орендовані необоротні активи», а саме на рахунку 011 «Орендований людський капітал».

Отже, для обліку людського капіталу було запропоновано використовувати рахунки 128.1 «Фінансова оренда людського капіталу» та 128.2 «Витрати на поліпшення орендованого людського капіталу» для фінансової оренди та рахунок 011 «Орендований людський капітал» для оперативної оренди людського капіталу.

При виконанні подальших досліджень слід звернути увагу на: оцінку людського капіталу; оцінку амортизації людського капіталу; переоцінку людського капіталу; його документальне оформлення та відображення у фінансовій звітності; практичне обґрунтування гіпотези.

Список використаних джерел: 1. Бурденко І. М., Гололобова Н. В. Людський капітал як об'єкт бухгалтерського обліку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. Вип. 4 (15). С. 399–404. 2. Гриліцька А. В. Особливості обліку людського капіталу. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2015. Т. 20. Вип. 3. С. 264–269. 3. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік в системі управління людським капіталом: теорія та методологія: автореф. дис. ... д-ра. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Житомирський державний технологічний університет. Житомир, 2011. 38 с. 4. Перчук О. В. Сучасна система обліку людського капіталу. *Економічний вісник університету: збірник наукових праць вчених і аспірантів*. Економіка та управління. Переяслав-Хмельницький, 2012. Вип. 18/1. С. 81–86. 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>. 6. Притуляк Н. М. Класифікація інтелектуального капіталу – методологічний аспект внутрішньофірмового управління. *Економіка України. Управління економікою: теорія і практика*. Київ, 2015. № 10 (647). С. 23–31. 7. Реслер М. В. Людський капітал як об'єкт обліку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка та менеджмент*. Одеса, 2015. Вип. 12. С. 231–234.

УДК 330.3:657

А. С. Шелест, студентка

Науковий керівник: **Л. Б. Іванова**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКУ ЛІМІТУ КАСИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Ключові слова: ліміт каси, методика розрахунку ліміту каси, Національний банк України, Державна фіскальна служба України.

На сьогодні існують певні правила розрахунку ліміту каси. Окремим питанням є методика розрахунку ліміту каси, а саме виплати, які враховуються при визначенні її суми.

З цього приводу існують певні суперечності між думкою фахівців Національного банку України (далі – НБУ) та Державної фіскальної служби України (далі – ДФС).

Постановка завдання. Метою даної роботи є дослідження питання щодо включення заробітної плати в розрахунок ліміту каси.

Виклад основного матеріалу. Лімітом залишку готівки в касі є граничний розмір суми готівки, який може залишатися в касі після закінчення робочого дня та забезпечує роботу на початок наступного [1]. З 15 грудня 2004 року по 29 грудня 2017 року діяло Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні № 637 (далі – Положення № 637) [2]. Нині чинним є Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні № 148 від 29.12.2017 (далі – Положення № 148) [3]. Згідно із Положенням № 637 методика розрахунку ліміту каси є чіткою і не передбачається вільних дій з боку бухгалтера чи керівництва підприємства. Методика розрахунку ліміту каси згідно з Положенням № 637 передбачала виключення сум: на виплату заробітної плати, а також пенсій, стипендій та дивідендів [2]. Натомість у нормах Положення № 148 не передбачено жодних вимог щодо того, які види надходжень чи видачі готівки потрібно включати до визначення ліміту каси, тобто до розрахунку можна включити витрати, пов'язані з оплатою праці [3].

З цього приводу в науково-практичній літературі виникла дискусія. Зокрема, на думку фахівців НБУ, виплати, пов'язані з фондом оплати праці, не потрібно включати до розрахунку ліміту каси. При цьому підприємство зобов'язане затвердити власний порядок розрахунку ліміту каси, до якого можуть не входити витрати, пов'язані з оплатою праці [4].

Проте представники ДФС вважають, що заробітну плату треба включати в методику розрахунку ліміту каси, спираючись на те, що згідно із чинним Положенням № 148, розрахунок видачі готівки з каси може включати будь-яку видачу коштів, у тому числі виплату заробітної плати, пенсій, стипендій, дивідендів [5].

Таким чином, у Положенні № 148 немає чітко прописаної методики розрахунку ліміту каси, що й викликало суперечності між НБУ та податківцями.

Висновок. Положення № 637 було більш деталізованим, у ньому чітко визначалися правила та методика розрахунку ліміту каси, тому не виникало суперечностей між фахівцями НБУ та ДФС. Положення № 148 є більш лібералізованим, демократичним. Чинні норми дають змогу керівництву підприємства самостійно визначати ліміт каси. Тому, на нашу думку, потрібна деталізація щодо методики розрахунку залишку готівки в касі, що зможе усунути суперечності із податківцями. Для цього потрібно розробити детальний, чіткий порядок ведення касових операцій на підприємстві, до якого можна включити правила попереднього Положення № 637, що не суперечать правилам Положення 148. Включення або не включення до складу розрахунку ліміту каси витрат на оплату праці залежить від організації заробітної плати на підприємстві, категорій робітників, форм та систем оплати праці.

Список використаних джерел: 1. Ліміт залишку готівки в касі. URL: <http://pravo.studio/bankovskie-operatsii/limit-zalishku-gotivki-26008.html>. 2. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637 (втратила чинність від 29.12.2017). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>. 3. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148 (зміни від 24.05.2018 № 54). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>. 4. Проблемні питання щодо каси у відокремлених підрозділах: відповіді НБУ. URL: <https://uteka.ua/publication/news-14-ezhednevnyj-buxgalterskij-obzor-39-problemnye-voprosy-otnositelno-kassy-v-obosoblennyx-podrazdeleniyax-otvety-nbu>. 5. Які саме надходження (або виплати) не

можна включати до розрахунку ліміту каси? URL: <https://uteka.ua/publication/agro-4-gospodarski-operacii-v-agrosektori-ili-vyplaty-nelzya-vklyuchat-v-raschet-limita-kassy>.